

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap

Megjelenik Csáktornyán hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:	
Egész évre	4 fr
Félévre	2 fr
Negyedévre	1 fr
Egyes száma 10 kr.	

Hirdetők még elfogadják: Budapest: Goldberger A. V. hird. irod. Bessen: Schalk H., Dukos M., Oppelk A., és Daube G. L. és társai. Frankfurt a. M.: Daube G. L. és társai.

Nyitlérét pettóóra 10 kr.

Szerkesztési Iroda: Fischel Pálap könyvnyomdája helyiségében. — Szerkesztővel értekezni lehet: Hátján, Szardán, Csáktornyán és Szombaton 11 — és 4 órákor. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény *Muraköz* névre küldendő Csáktornyára.

Kiadóhivatal: Fischel Pálap könyvkereskedése Csáktornyán. Lis küldendő az előfizetési díjak és hirdetések.

Hirdetők jutányosan számíttatnak.

Hol kell kezdenünk?

(Horvát nyelven a muraközi nép számára írtak és kiadták), amelyből a magyar szülők is tanulhatnak.)

A földön az emberiség minden törkévése oda irányul, hogy földi életét minél kellemesebbé tegye. Az ember fárad és dolgozik, hogy a saját és övéinek rövid életét minél jobbá és minél kellemesebbé tegye. Különböző társulatok, egyletek alakulnak, hogy az emberiség jóléte érdekében munkálkodjanak és megteremtés azt, amire egyes ember nem képes.

Az állam is ily célokért fáradoz, és mindent megtesz, amit megtehet, hogy polgárait abba az állapotba helyezhesse, amelyben az megelégedettnek érezze magát. Tehát mindenki csak azt akarja, hogy az ember, a földnek ezen legnemesebb teremtménye végre már a legszerencsésebb és legmegelőgedettebb teremtmény legyen. Szép cél, azonban az ily magas szűz és ily fenséges cél eléréséhez mindig igaz ut és igaz eszközök szükségesek.

Nem szándékunk most taglálni a különféle egyletek és társulatok célját, a melyek a fent említett célok elérésére törekvésnek s ezen célokot gyakorlatban is érik, csak azt említhetjük meg, hogy mennyivel előbb érhetnek el egyik vagy másik célját egyesek, társulatok, az állam, hogyha a cél eléréséhez az igazi kulcsot megtalálják és ott kezdenék, ahol kezdeni kellene. Az államok, amelyek azért szerveztettek, hogy az emberiséget kormányozzák s vezessék a jó úton, hány-szor választanak olyan eszűket, amelyek nemcsak nem segítik elő az emberiség jólétére törekvő célokat hanem éppen az ellenkező eredményre jutnak, vagyis a jó helyett sok rossznak az okozói

Azonban hagyjuk ezt, ne meritünk oly mélyre, inkább maradjunk ott, ahol tudjuk, hogy nemcsak lehet, hanem kell is cselekednünk, s ahol tevékenységre minket legszembetűnőbb kötelességünk hi Hagyjuk el a társulatokat, hagyjuk el az államokat és menjünk oda, ahol legfőbb kötelességünk tenni: menjünk, nézzünk körül családunkban. Az állam csak akkor lehet szerencsés, hogyha polgárai jók, becsületesek, tanultak és szorgalmasak. Kitaláljuk pedig leginkább az, hogy az államok derék polgárai legyenek, ha nem a szülőköt.

A fő tehát az, hogy minden családnak tegye meg a magáét, és vigye szilárd kövecskét azon nagy épülethez, amelyet államnak, hazának nevezünk. Nem hálatalan munka, ha azzal a kérdéssel foglalkozunk, hogy mit kell minden családnak s minden felnőttnak a családnál tenni, hogy az épülethez az igazi szilárd kövecskét odavihesse!

Kérdés most már, hol és mivel kell kezdenünk, hogy megtaláljuk azon igaz kulcsot, amelylyel feladatunkat megoldhassuk és kötelességünknek eleget teheszünk?

Minden épület csak akkor lesz jól és szilárdan építve, ha a jó alapra építjük. Mivel pedig az állam, tehát a mi hazánk is egy épület, a melyben az egyes polgárok azon kövek, amelyekből az építve van, tehát az épületnek is, ha azt akarjuk, hogy szilárdan álljon, hogy hamar össze ne dőljön jó támaszokkal és szilárd alappal kell bírnia. Ezen alapot pedig semmi más nem képezi, mint a fiataloknak igaz és jó nevelése.

A muraközi ember soha sem volt hálatalan hazájához ő mindig megtudta becsülni azon jó tetteket, amelyeket az ő anyá-hazájától kapott; hiszem, de határozottan állítom is, hogy

a muraközi nép ma is hű és hazájának Hanem muraközi szülők! ne elégedjétek meg ezzel, hanem ragadjátok meg azon eszközöket, amelyek örök időken át bizonyítsák a ti hazaszeregeteket Nem mondom, hogy a muraközi szülők nem szeretik gyermekeiket, hogy velük nem törődnek, de hogy ezen törődés mindig olyan volna, amelynek lennie kellene, az már más kérdés.

Minden szülőnek első kötelessége, hogy gyermekét Isten félelmében nevelje, hogy már kora ifjúságában szoktassa a jó követni és a rosszat kerülni, hogy már fiatal korában szívébe véssze azon szent kötelességeket, amelyeket később mint a haza polgárának teljesítenie kell. Csak hogy ez nincs így minélünk! Ne mondjátok szülők: Ez a tanítók kötelessége, ezt az iskolában kell megtanulni. Igaz, hogy ez az ő kötelességük is, de kinek kell, hogy jobban szíven fejdjék a gyermek szerencséje, mint a szülőknek. Mert itt nemcsak a haza, hanem minden egyes polgár boldog-ágáról van szó. A tanító sokat tehet, sok jót ültethet a gyermek fiatal szívébe, de művelhet-e csötlát? Ismerem egy öreg tanítót, aki észével, szívével ráta volt, hogy gyermekeit minél több szöpre tanítsa Nem egyszer látam örömben könnyezni, amidőn látta, hogy a mag. amelyet elvelet a fiatal szívébe, jó gyümölcsöt terem Oh ha látatök volna öreg csontjait olyankor hogyan megijódnak, arca mint ragyogott az igaz örömtől! Hanem amint egyszer mondtam neki: „Kedves tanító ur, őna legszerencsésebb ember a világon”, egy-zerre átváltozik arca és szomorú hangon feleli: „Igen kedves uram, én az volnék, ha mindig élvezhetném ezen örömet, ha nem volnának emberek, akik ezen örömben megrovidítenék”.

En azonnal nem tudtam kitalálni, hogy mit gondolt és látva aggályaimat, feleltem: „Igen — igen szerencsétlenek vagyunk mi muraköziek ebben még mindig; nincs még mindünk azon szellem, amely minden igazi muraközinek vérében kellene lenni. Nemcsak hogy találkoznak olyan emberek, akik ócsárolják az iskolát, akik mindazt, amit az iskola létrehoz, megakarják semmisíteni, akik éppen azért, mert semmit sem tudnak, irigyek, mert ők elmaradtak — hanem van elég sok szülő, aki nemcsak maga hanyagolja el gyermekét, hanem arra is törekszik, hogy a tanítónak is megnehezítse munkáját és sikerét. Oh ha tudnátok mint fáj ez az embernek, amidőn a szülő szájából hallja: „Aztán minek mind ez az én gyermekeknek; én sem taníttam ezt, mégis élék s megöl gyermekeim is.” Ifjgyűjtek el ilyen tudatlanságon az embernek el kell szomorodnia és nem lehet nekik megmagyarázni, hogy ezzel vétének gyermekeit ellenében, akiknek szerencséjével törődnie kellene és bünt követnek ezzel a haza ellenében, amelynek kötelessége becsületes és értelmes polgárokat adni.”

Amidőn elváltam ezen érdekes örögtől, gondolkodni kezdettem szavain, és láttam, hogy nem tudta a dolgot, bejártam, hogy az igazán ugy van. Igazán minden igaz muraközi hazafi szívé fáj dalom foghatja el, ha arra gondol, hogy a haza fia nem akarják elősegíteni azt, ami minden egyes embernek szerencséjére, édes hazánkunk pedig hasznára szolgál.

Tartsátok tehát muraközi szülők kötelességének az ily gondolkodást el-hagyvi és ragadjátok meg minden eszközt, amely gyermekeitek szerencséjéhez és jóhoz segítheti. Ne várjátok mindent a tanítóktól, hanem segítetek neki gyermekeitek nevelésében. Szűnődő van, gyermekeitek otthon vannak, ragadjátok meg

TARCSA.

Az Aranka ciklus*-ból.

(Népdal)

Kinyitott a nefejeles a tó partján...
 Jöjj ölel karjamba szöke lány!
 Szöke szentem, szép szerelmem csillagom.
 Egy szivem van, az is teneked adom.

E kincsem van, legyen ez is a tied,
 Sziv nátkül is örülésig szeretlek...
 Szegény vagyok, nincsen nekem semmim sem.
 De ha szeretsz, enyem a menny kedvesem.

Fényes csillag szalad le az égboltnan...
 Ugy szeretnék én elmenni az után.
 Még nem lehet, köve tart a szerelmem,
 Földön járó csillagom van énnekem.

Fényes csillag, mert hagyád el az eget?
 Tan kedvesed! a búban ottie meg?
 Hej, aki a rózsáját elvesztette
 Nem ragyoghat többé csillag felette...

„Ilka dalai”-ból.

Lehullt a piros róza levele...
 Másért dobog az én rózsám kebele.
 Ára lett a rózsabokor, s magam is...
 Ahány lány van a világon, mind hámis.

Zorogva fut az elbárgult falevél,
 Úzi, hajítja a kegyetlen ószi szél...
 Után nézek, s felőnjajtok: Istenem!
 Miré is tett engemet a szerelmem...

En is voltam rózsabokor virága,
 Szívelem a bánat férgé nem róga,
 Úzi, benne hű szerelmem, de most már,
 Elköltözött, mint fészékéből a madár...

Fussatok csak ti ellonyadt levelek!
 En is megyek megpihenni veletek...
 Szegény szivem addig hajítja a bánat:
 Keservében majd megszakad utánad.

Horvát Gyula

Jeremiás bácsi

Ott ácsorogtam az én jó Jeremiás bácsimmal az új indóház termében. Nem volt épen semmi dolgom, de kicsaltam az öreg. En ugyanis még csak két hete, hogy Pest lakósa vagyok. Jeremiás bácsi pedig már emberelteközött oda lakik itt fenn, s ennek van is látszata, mert tan nincs az a pesti polgár, kinek a körülményei ő nem ismernek. Kicsaltam, mondom, mert, tudágyomat itt reméltem leginkább kielégíttetni általa.

„Ugyan Rémi bácsi, ki az az öreg ur, kinek oly barátságosan köszöntött az imént?”
 Az fiam, Steininger Boldizsár díszdag József-városi háziur, agglégény meg.

„És mit keres az idekint?” (Mert tan ezt is csak tudja az én öregem!)

Hát esetleg beszéltem vele délelőtt, azt mondta, a fia jön fel Kis-Körösről.
 A fia? Hiszen agglégény! Gyony mosolylyal néztem Jeremiásra. Gyanítottam, hogy nem veszi oly szigorúan az igazmondást, hisz hálottam már, hogy felültet az egész világot. No de most elszóltat magad.

De ő csak nem jött zavarba egy perczig sem, hanem imigyen folytatta: Persze, hogy agglégény, de a fiatal doktor ur csak fogadott fia. Jaj nagyon érdekes dolog, hogy ismerkedtek ezek meg! „Valóban?”

Bizony. De térjünk csak be ide a közeli vendéglőbe, egy pohár jó badacsonyi mellett elmöndöm.

Egy pohár jó badacsonyit csak megérdemel egy érdekes historia, gondolám, s betértünk. Hát az öreg Steininger, kezdé az öreg, miután fenéki úrtette a poharát — agglégény, mint mondam. Valamikor mondják, rávetette szemét egy szép leányra, az megcsalta, s azóta rá se néz többet az asszonyra féltre. Így folyt el sok sok idő, s ő egyszer csak észrevette, hogy szép tekeke haja megderesedett, s bár hazában 149 lakó az ő háziuri törvényei szerint dicséri az urat, azt

is, hogy mégis egyedül áll ezen a széles világon.

Akkoriban a Mátyás utcai vendéglőnek a „Fehér rózsához” volt a törzsvendége, hol nekem nagy barátjával eltarokozta egy jó pohár (S-sas mellett az estéket. Rendesen ő volt, ki leg többet morgott, ha barátai lassankint elszólnak az ő haza felé, azt hozvat fel ürügyül, hogy feleségei nyugtalanodnak kimaradásukon.

Egyik estén, ép husvét táján volt, boros kedélyhangulatban távozott utolsóinak a vendéglőből, hogy is ne, ép most, mikor legjavában folyt a játék elszóltak.

Sajátos, de ma nem az átkozott papus kormány s eféle jöttek ki ajkán, sőt inkább mi még nem történt meg vele, olyan sőhajtás forma volt, hogy még sem jó az embernek egyedül lennie, hiszen a biblia is azt állítja.

Nem jó, nem jó, de hát már késő. Ilyen gondolatok közt érte el házát, kiveszi kapukulcsát, felakarván nyitni a kaput, észrevette a holdvilágnál a kapuskaroban egy ősszekuzorodott 12 éves fiú gyereket.

Hát te mit lözögés itt? hé! rivalt rá. Hát csak aludni akarnék. Iten? hát a szülőid hol vannak? Szűlöm? Nekem csak apám volt, azt is ma delután vitték ki a keresési temetőbe. Milyen elvetemedett kölyök lehet ez. Ma temetik el apját, s nem is sir, hanem oly vigaszt mondja el, mintha... de ezt nem is gondolja, hanem bizony kialtva mondta az öreg ur.

Hát te mit lözögés itt? hé! rivalt rá. Hát csak aludni akarnék. Iten? hát a szülőid hol vannak? Szűlöm? Nekem csak apám volt, azt is ma delután vitték ki a keresési temetőbe. Milyen elvetemedett kölyök lehet ez. Ma temetik el apját, s nem is sir, hanem oly vigaszt mondja el, mintha... de ezt nem is gondolja, hanem bizony kialtva mondta az öreg ur.

Sirni? hát miért is sirnék; szegény apam eltréte karját, már két hete nem hirt kerésem semmit, jó dolga van annak most. Bezzeg ha az öreg Steininger halt volna meg, sirtam volna keservesen! Steininger? Hát ismered? Ugyan miért sirtatnád, hisz nem volt rokondod!

Azért sirnék, mert ha az lett volna, hagyott volna apámnak szép házat, s ápolhattam volna, tán akkor, ... de már akkor, ... de már akkor annak az iflyugdóságnak

vége volt, faldokolva sirt a szegény gyermek, tán egy követ is megindított volna.

És Steininger ur szíve nem volt köböl, felfogta a szegény árva gyermeket, s most a fia első ügved Kis-Körösről. A gyerek meg is házasodott, s most fel is jön a feleségével az öregért, ki eladta már házát s végkép itt hagyja Pestet, hogy családja körében élje tán rövid, de bizonyára legboldogabb napjait.

Ép bevezette elbeszélést, amidőn több vendég lépett a szobába. Rémi bácsi azt sugta a fülembe, hogy azonnal visszater. A kiment, Meglepetésemre éppen Steininger ur is a vendégek közt volt s udvariasan helyet kért asztalomnál.

Hát nem jött meg a fia Steininger ur, kérdésem az imént hallottak friss bonyomása alatt?

Hogyan a fiam? De melyik? Az Árpád, vagy a Laci. Hisz azok Temesvárot szöglődnak a katonaságnál, vagy a Pistát gondolja, az a kölyök bizony megbukott megint a VII-ikben.

A feleségem epeste magát a hitványért eléget...

A felesége? De uram, fordult most hozzám, honnan ismer ön engem egyáltalán? Elmöndám neki.

Felkacsogott. Jaj az öreg fillentő bácsi hát ön is felültette. Szó sem igaz az egészről. Szokása neki a hazugság, el se lehet tan nélkül. De fel se veje. De tudom, hogy ön ez érzékeny historia nélkül is megvendégelte volna.

Csak most vettem észre, hogy az öreg nem jött vissza még. Hiba vártam.

Azóta ki tudja, nem-e tett, már engem is (más kontójára) valami szíveható esemény vagy tán rém dráma hővévé.

Acculap.

ter poprimite sva sredstva, koja pod-
pomazeju decu vasu k sreći i dobru.
Zahvalnost vam sigurno nebude izostala
nit od dece vaše, nit od domovine, ter
se budu vaša imena navek s zlatnimi
slovami zapisivala vu historiji magjar-
skoga naroda, gde se bude navek na-
zvećala, da medju-nurske majke i medju-
otci odhranili su vredne sine i vrlo
keeri svojoj domovini.

To vam naj bude pred očmi, pak
budite sigurni, da i cilja postignete.

Dal Bog, da vu buduće tak budu!

B. G.

List iz Gornjeg Medjimurja

Dragi čitatelji, ja mislim, da pred
svakim jako dobro znato je to, kaj se
razumeva pod imenom ovo: prošenje.
Poleg mojega mnjenja nemre biti drugo
nego to, da pobozni ljudi idu na ovo
ili ooo posvećeno mesto budi cirква
ili kapela, pak se tamo budu svetcu ili
svetici pri sveti me-i moliju i prosiju,
da se on istu svetec ili svetica na kojih
čast svoje trude aldujeju, da se oni pri
Bogu za nje mole i da njim Bog grehe
odprosti, i nadalje daruje svoje svete
milosti. Po zvršenom ovom poslu po-
vrne se zatim svaki mirovno k svojemu
stanu. Ovo bi bilo pravo istinsko i
i pobozno proš enje.

Ali ni se tak dogodilo ovoga me-
sec 18. dana, kad se vu gornjem Medji-
murju vu slavnoj fari sv. martinškoj na
bregu Kapelsčaku sv. Margarethe
derice prošenje obslužavalo, mesto da
bi se svaki pobozni k svojemu stanu
povrnuli, išli su vu krčmu, i tam vu
norih, i tancih svojoj bedaštoj želji,
volju jesu spunjavali.

Kakvu svrhu su s tim postigli. Nam
da se svakomu srdce iztresne ako očitujem
i na znanje dam, nego da se velika
nesreća pripetila, to je istina.

Kad bi nekoga mladež više vremena
bedastu svoja volju izpunjavali, jeden
mladi dečku okolo 28 let star po ime-
nu Jakopič Stefan vze moze noža, kojega
vre iz doma sobom donesel i proti svo-
jemu pajađu meri, tak dugo, doklam
njega vpiči. Ov zbantavani človek po
imenu Kelemenč Jozef iz sela Hlapične
oženjen i drugač jako dobro stojeći
gospodar, ni bil len, nego vendar
nepremisljivo nagel, pograbi jednoga
kolicu i tak stuče [svoje]ga neprijatelja
da još on dan okolo 11 vure vnoči od
prevelike boli vu tak lepoj mladosti,
poljeg svoje bedaštoe, na veliku žalost
svoje matere vdovice i ostalih bratov
i sestre moral je duđu izpostiti.

Ovaj isti Kelemenč ni samo da se
fantil nad ovim, nego još drugoga, jed-
noga jako postenoga i dobro stojećega
gospodara po imenu Sobočan Stefana
iz sela Lapšine, bez svakoga zroka, ne-
kuliko put tak vudri po glavi, da sirom-
mak i on sad boljuje i malo zaufanosti
ima, da vu zivljenju ostane.

Iz svega toga se vidi, da nije
dobro neodhranjenomu puku tulike zabave
dopustiti osobito, kad je prošenje, vu
svakoj krčmi je bauda, gde bedasti ljudi
samo krčmarom hasna, a sebi pako kak
na duši tak i na telu žalost i velikoga
kvara delaju.

Za dobro bi pripoznal, da bi se
višešnja vlada jedno malo pobrinula na
to, da nebi dopustila tulike zabave polje-
delcom. Poljeg mojega mnjenja njim se
naj bolje ška plug, brana motika za
zabavljenje. Ako bi to vu redu i slogi
imali, ni samo da bi sami sebi vnojo
više priskrbili, da pače vu mira, slogi
i poštenju, itak kratki zemeljski život
sebi bi podugšali.

Včinite dakle svi tako, onda vam
već nebudem tak žalostne glase pisal.

Sv. Martin. 20. jul. 1886.
S Bogom!

- n -

ZABAVA.

Vražja špula.

ili

Tolpanjska coperničke posprevest
I. Poglavlje.

Živela je jedna stara ženska pred
sto petdeset letmi Tolpanj zvanoj mesti,

vu Čongrad varmegiji. Serimi lasmi,
hrapastoga lica, sažno videča mati je
bila. Ljudi su strahovite dogodaje pri-
povedali od nje, od kojega ne znati, koliko je
bilostina, koliko ne. Kadar Mihajlica se
zvala, s malom svojom vnukom Eršikom
je stanovala na krej seli, vu jednoj sla-
nom pokritoj hiži ki Negda iz Gornjeg
Magjarskoga su sim došli, ali nišči var-
uacna, jer se je stara ženska s nikim
ne v govor pustila, vnuka pak je jako
malo znala od negdašnjoga življenja;
samo jednoga groznoga dogodaja su
zoznali selski ljudi od nje, da njezine
roditelje i brata su živani vmorili, a
babica je šnjom srečno vušla.

Medju timi živani je i vlovlen bil
tak zvani Kondor Stefan. Nije niti bila
velika čuda, da je babica uvek žalostna
bila. Vu Tolpanju su nikakvoga negi-
buega imetka ne imali, i hižičku su
tak na rendu zeli od jednoga pijanoga
krzara, koj je mesto dabi svoju mestriju
delal, v službu išel k jednomu krčmaru
da tak barem navek vu krčmi more biti.
Ali ako je i ne imala imetka Kadarica
vnuku si je pošteno zdražavala, naj lepše
obležena je hodila vu obćini. Kaj je
istina, istina je, naj izvrsnija devojka
je vu onoj okolici bila i imala bi ljubezne,
ako jedna velika falinga nebi bila, od
kojega su se svi snoboki pristišali, tak
da više nisu došli. Zabađava je bila naj
lepše, kak i vu ponasanju najbolša, ako
ju je svaki za „vražjega plemena“ zval.
Od stare Kadarice su govorili, da je
ne tak siromska, kak se kaže, vnojo
vrednosti ima vu zlatom i srebrom
zakopano. Im takvi glasi su još ne sko-
dili snobo nož devojki, ali to je bila
falinga, da su to rekli, da je na kriza-
nju zakopano; tam, gde copernice dođu
skup vu petek, ob polnoči na težki
od svakojačkih živinah vlećena kola,
jedna-jedna kola gde su dva malik kotki
zapreženi, zorećimi tački tri prasci be-
žiju iz velikim cvljenjem. Glavne coper-
nice su se na kola spravile, a druge pak
polek kola jaseju na go-ćimim metlami
i na lopatih.

Lepa zabava je to tak, ali da
krčmenik to ne premisli, ako bi tam ho-
dil, da nikaj nebi videl. Morebiti, da je
Eržika ne vu coperničkim čehu, ali da
stara nutri, čemer bi mogli na to piti.
Ar cela okolica zna, da gre na svragom
drži. Gde vure človečja znanost ne pomore
betežniku, tam ona vrači svojom vražjom
mestrijom. Srditi su i bili na nju doktori,
oni su toga glasa napravili, da je co-
pernica. Činezi su vnojo spametneši
nego mi. Klinezkom neplaćaju zato
doktora da vrači, nego zato, da ne vrači.
Mesečno plaću ima od obiteljov (familie)
tak, dok je nešteri član od obiteljov
betežen, tak dugo nedobi plaću. To je
zato dobro, da se trsi skem predi zvr-
ćiti betežnika, pazi mu na zivaje, a
prinas pak s tem duže vrači betežnika
da stem više truda imašnjim, aronda više
plaće dobi od obiteljov. Kadarica je brzo
i srečno izvrčila vu oni okolici, da su
ne samo doktori bili na to srditi, nego
i poglavarstvo je počelo bolje paziti na
to. Ljudi su stem bolje govorili od
copernice. K tomu još to bilo, da je
ona ne zdbrom travom vračila kak
druge ženske, nego ona je samo jednu špulu
nesla sobom vu žepu. Ova ista špula je
nikak drugač izgledala, kak ona, koju
i ljudi hasnuju i ovo je z dreva bila
napravljena.

Ali ipak je ona špula imela vražju
jakost (jer nemoguće da bi to od Bogn
bilo), samo na betežnikov šinjak treba
privetzati, tak da špula četiri otenaše
daleko visi i na tretji dan se betežnik
stane.

No, ali ako je ova ne copernica,
su se spominali med sobom ljudi, onda
su oni svi neđužne ove bilce, koje su
ne zdavnja vu Segedinu požgali. Sigurno
coprija mora biti vu špuli, tak su mislili,
jer ako je prava špula, onda nebi oz-
dravila betežnike, i onda bi svaka špula
takovu budu napravila.

Ovu zmišljenje su si verovali; ljudi
navek bolje verujeju od nekoga zlo,
nego dobro. Samo jedini človek je bil
vu obćini, koj je staru žensku ne ban-
taval, zemelskoga gospodina sin, tko se
zvnašnjim orsagu vučel doktorsko
znanost, ali da je bogat bil, je samo
z dobre volje vrači, ne za peneze.

Mladomu doktoru se je jako dopa-
la Eržika i morebit zato je mogel bolje
trpeti staru babcu. On se zel za staru
žensku i tak je reknel: „Copernice nega
na svetn.“ Čudna špula je samo pripo-
vest. Oni betežnici, koje je Kadarica
vračila, jeli za to su se stali, da su sami
od sebe ozdravili, jeli za to, da su to
mislili, da vezda takovu vračvu hasnuju
od kojega sigurno ozdraviju.“

Mladi doktor je sto i stopnt rezlagal,
da vu ljudih jako vnojo dela mišljenje,
Negda to misliju zdravi, dasu betežni,
legneju se vu postelju i za istinu postaje-
nju betežni, drugađ pak, ako se betežni,
ležeju, misliju, da ovo ali ono sigurno
njim pomore i vu oni veri su, da od želne
vračve se staneju, oblečeju se i da njim
nikaj ne fali.

Ali iz zemelskoga gospođa sina su
se zasmehavali i rekli su, da on sam
tak misli S tem su još bolje srditi pos-
tali na Kadaricu. Tolpanjom je toča
setve potukla. Kadaricu su krivili, jer
ako copernice nastanuvale vu obćini
nebi nas Bog tak jako kašiguval. Ako
je nekomu krava zbeževala, i to je
Kadarično delo bilo. Svi su proti
dovici bili i govorili su po celoj obćini,
da na Lucijin den kakti črnoga psa su ju
vidili na grobje iti, drugađ pak je guska
postala i po hižnih krovih se šetala i
gafkala. Ogenj je bil vu Tolpanju i
neštere hiže i parme su zgorole i to
su mislili, da ravno one stanje su zgorole
na kojih je ona bila kakti črna guska.
Nije trebalo više mužom, nad nju su išli
v noči, pak su ju vun potegnuli z postelje,
jako su n zbilu i spotali. Eržika se
plakala, babica pak je presigalala, da je
ona neđužna, da ona verje vu Boga i
da ona nikaj ne je napravila.

Lažeš ti vražja copernica su, kri-
ćali mužji.

Prepitičite ju z rasohami veli jeden
jaki dečko. Jedna stara ženska je rekla,
da ne bolje vede Kadaricu vu Tisu
hiiti i jeden centni kamen njoj na
vrat, da nemre vun doplavati. Birov
je med nje skočil i sledeće je reknel:
Nebudem ju zatukli, da još i vrag
se more na nas rasrditi, zato da smo
ju zaklali. Zvežitje Kadaricu i devojku,
odnesemo ju na kraj sela i tam ju
doli denemo. Nek si dela tam kaj oče.
Birovna mudra pamet je sve vtišila
jer je on spametn človek, kaj jednuput
veli to je po človeđim zmišleno.

(Drugiput dalje.)

Kaj je novoga?

— Zlo instvena rezprava Huszár
Nandora bivšega čakovečkoga notariuša
je 20-ga obdržala pri v-kanižkom
kr sudu. Bilo je pozvano k ovomu sudu
do 30 sveđakov iz Medjimurja. Huszara
je kr. sud na 5 letah obsudil, kajti je
obćinski, pak druge peneze za svoj brat
potrosil. Gospođa notariuši, pak obćin-
ski poglavar si moreju iz toga peldu
vzeti!

— Priročku veliku oštariju je
pri 19. o m. obdržanoj licitaciji
Barsch Henrik lendavski oštarijas za-
dobil za 1200 frt. na rendu. Kak čujemo
Barsch hoče ovu oštariju vu vsem po-
boljšati, i vu takov red postaviti kak
se dohaja, da bude prva oštarija glavnog
varša dolnjeg Medjimurja.

— Novi zveličitelj sveta. Bismark
nadherceg Nemčke zemlje je ove dneve
jednoga lista dobil iz Hamburga od jed-
noga pisca, vu kojem piše, da bude 30.
aprila vu dojdućem letu na celim svetu
veliki ogenj postal i onda bude on od
Boga poslan za zveličenje ljudstva. Na
ov den je pozval on isti Bismarka. Bis-
mark je poslal toga lista vu Hamburg
žadaron, koji su zeznali, da je jeden
obnorjen pisec onu pismu pisal. Toga
noroga zveličitelja su vu norsku hižu
odpelali.

— Mladoženje vu reštu Vu
Francuzkoj su takovi zakoni, da pare
koji se ženiti hoćeju predi selski, ili v-
raški birovo zveća, onda idu stopram
vu cirkvu, gde jim otec duhovni podeli sv.
sakrament hižnoga zakona. Prešlu su-
botu su vu Tegnem francuzkom varšu
16 mladoženje išli k birovu, da ih s
zručnicami skup daje. Ali kajti je birovo
dugo ne došel k v-raškim hižam, počeli

su mladoženje larmati i groziti se na
kaj su je žandari lepo vu rešt deli, a
zručnice su morale jezr para dimo iti.
Moremo si misliti, kak su se mladoženje
vu reštu zloesto zabavjali.

— Špajnski sprevod. Vu Talijanskom
se je pripetilo, da je jeden bogat človek
(Domenko Garlin se je zval) vu 76-tom
letu vumrl. Kak sam reknel, je bogat
človek bil, ali zato je ipak vu štali,
poljeg svojega konja, dušu svoju izpustil.
Kaj se sprevod njegov dočije, je vu
točastemu sledeće odredil: Trideset
ljudih moraju pri njegovoj smrti postelji
verestujć 2 vedre vina izpiti. Na mesto
svede moraju bote nesti poleg rake, kad
ga sprevodiju vu cintor. Do cintora idua
pri svakim 10-tim koraku moraju postać
Dosta vina moraju sobom nesti herbi
njivoj i svakomu po putu piti dati, i
To su rodbina njegova obdržati hotela
ali plebanus, pak obćinski poglavar i
ni su jim dopustili. Človek si niti nebi
misli, da se najde po svetu i takovih
bedastih ljudih, kak su Domeniko Gar-
bin i njegova rodbina bili.

— Izgorela je 11-ga o. m. vu Aus-
triji jedna fabrika za sveču. Kvar je
veliki. Vnojo i vnojo jezer svećah je
tam zgorole.

— Vu Pardubicu jedna 15 klafter
duga i 7 klafter široka stala se zrušila,
kada su ju zidali. Pod se je zakopala
20 tešakov, koji su baš tam delali.
Zrok tomu zrušenju je gingavi funda-
ment bil.

— Pri oltaru obstrelni redovnik.
Strahovito pripćenje se je dogodilo
13-ga o. m. vu jednom talijanskom selu
(Guastamarrelli zvanom). Kada je Nikola
Lanici zvani plebanus među služil, ga
je Kaldero Nikola zemeljski gospođ s
pitolom obstrelni. Ubojnik se je sam
javil pri sudu i reknel je, da je zato
strelil redovnika, kajti je on s njegovom
mladom ženom nedopusćeno živel.

— Nesreća na željeznici. Denes
tijeđen se je velika nesreća pripetila
pri Karanšebču. Jeden francuzki gos-
pođ je putuval vu Budimpešt i odonut
dimo vu Francuzko, pak je doli opal iz
željeznika kola, kada je hotel iz jedne
kočije vu drugu iti. Siromak se je po-
kliznul i pod kola opal, koja su ga
rezgnjela. Pri tem gospođnu su našli
30 jezer frankov penez.

— Vu Požonju se je 20-ga o. m.
ozenil Buda Martin zvani 81 letah
stari stanovnik s German Jalžom, koja
je samo (?) 68 letah stara. Teško
budu ovi svoje vnuke zibali.

— Bik je zaklul vu Gardinovu
Babits zvanoga kravara. Nesrećen je
bika počel dražiti, koj je s rognmi tak
tresnul vu črevo njegovo, da su mu
droba vun došla i on je 28-ga o. m.
vumrl.

— Čturi Janos kraljevečki no-
tarijus je vumrl 9 ga o. m. vu V.-
Kaniži. Pokojni se je vu kanižki špital
išel vračić, gde ga je smrt dostigla
11-ga o. m. su ga vu Kaniži zakopali.
Naj počiva vu miru!

— Grész Alojz čakovečki, Medji-
murcom dobro poznati fiskališ si je
vu Priloku hižu kupil i bude v mesecu
oktobru vu Prilok svoju kancelariju
prenesel. Čakovčanin je šal za Gréza,
ali mislimo, dolnji Medjimurčanci se
veseliju nad tem, da vu svoj krug, jed-
noga poznatoga fiskališša, Medjimurskoga
sina dobiju.

— Ponovili su sv.-jursku cirkvu.
Imeli smo priliku videti na novo iz
malanu cirkvu, lepi kip pri velikim
oltaru, nova klecala i prodekalnicu, i
moremo reći, da je svetak lepo, da se
svakomu more dopasti. Prem nova pro-
dekalnica je tak lepa, da nema para
vu Medjimurju. Čujemo, da najprveša
pohvala Gospona Pceček Györgya sv.
jurskoga plebanuša ide, ar je on prvi
korak činil, da se stan boji ponovi.
Lepi kip, koj sv. Gjurgja, cirkenova
patrona slikuje, bil je vu Budimpeštu
izmalan.

— Jeden lonec pnuga s srebrnimi
penezi su našli dva težaki vu Boč zvanom
selu, kad su jamu kopali vu cintoru.
Težaki su se posvadjili pri rezdelanju
i počeli su se tući. Medtem su ljudi ta
došli, pak su peneze pobrali, pak odbežali.
Težake je sudac dal zapreti, kajti su
se vu cintoru bili,

